

TAKÁCS Izabella

Újvidéki Egyetem
Magyar Tannyelvű Tanítóképző Kar
Szabadka, Szerbia

Pécsi Tudományegyetem
Bölcsészettudományi Kar
Alkalmazott Nyelvészet
Doktori Iskola
Pécs, Magyarország

izabella.takacs@magister.un.ac.rs

A SZINONÍMIA MEGHATÁROZÁSA, FELOSZTÁSA, MEGKÖZELÍTÉSE

Összefoglaló:

A kortárs lexikológia a parole és a langue szintjén is vizsgálja a szinonímiát, ellenben a saussure-i nyelvszemlélettel, amikor is kizárólag a langue-be kategorizálják. A szinonímia jelentésmeghatározása is módosuláson ment keresztül. A cikk ezeket a változásokat Tolnai Vilmos, Szathmári István, O. Nagy Gábor, Kiefer Ferenc, Mithad Ridanović, Pethő József, Szikszainé Nagy Irma és Kristijan Trubelja értelmezésén keresztül fejti ki, rávilágítva a szinonímia stílusrétegeire, valamint a nyelvtechnológiában és a fordítástudományban elért eredményekre. A „szinonimák relativitását” pedig egy textológiai kísérlettel igazolja.

Kulcsszavak: szinonímia, stílusrétegek, nyelvtechnológia, fordítástudomány.

1.1. A szinonímia meghatározása

A saussure-i nyelvszemlélet a szinonimákat a langue-ba kategorizálja, ahol a nyelvi jelek elemei asszociatív viszonyban állnak egymással, a parole-lal szemben, ahol is a szintagmatikus viszonyok, vagyis a kifejezések együttes előfordulását szemléli. Ilyen értelmezésben a „nyelv nyelvészeteként” fogható fel a szinonímia (Kálmán – Trón 2007: 128). Nem egyenlíthetjük ki a saussure-i fogalommeghatározást a hangkép fogalmával. Hiszen a „nyelv forma és nem szubsztancia.” (Saussure 1986 160). A mai lexikológia a langue és a parole szintjén is működő jelenségeként kívánja vizsgálni a szinonímiát, oly módon, hogy a (John L. Austin-i) perlokúciós aktus azonos maradjon.

A rokon értelmű szavak nyelvetimológiája szerint görög eredetű szóval szinonimának nevezzük ezt a lexikológiai kategóriát. Ennek eredeti jelentése: azonos értelmű, egyértelmű. Ezt a jelentést azonban már a múlt század nyelvészei módosították, hiszen nem teljes jelentésbeli azonosságról beszélünk a szinonímia kapcsán, csupán szó-rokonításról, amelyeknek – még ha csak – árnyalatnyi különbségei ugyan, de vannak. Nem helyettesíthető be egy rokon értelmű szó egy másikkal az egyszerű és az összetett szavak esetében sem.

A szinonimaszótárt az értelmező szótár szócikkei alapján szerkesztik. A Magyar Szinonimaszótár (O. Nagy Gábor–Ruzsiczky Éva: Akadémiai Kiadó 2008.) kb. harmincezer rokon értelmű lexikai egységet tartalmaz, kb. tizenkét és félezer címszó köré csoportosítva (első kiadása 1978).

Tolnai Vilmos szerint „rokon értelmű szavak azok, amelyek tartalmuknak egy közös, uralkodó jegyénél fogva, ez alá, mint legközelebbi nemi fogalom alá sorozhatók; ennél fogva az értelemnek minden megzavarása nélkül felcserélhetők, valahányszor őket az uralkodó jegy jelentésében használjuk.” (MNy. IV. 116.) Tolnai Vilmos meghatározását O. Nagy Gábor pontosítja azzal, hogy: „rokon értelműeknek az olyan közös nemi fogalom alá sorolható szavakat nevezzük, amelyeknek a jelentése csak árnyalatnyilag tér el egymástól, tartalmuk lényeges elemei azonban azonosak.” (l. O. Nagy Gábor MNyh. 105.)

A perlokúciós aktusok azonosságát tekintve a rokon értelmű lexémák felcserélhető, illetve fel nem cserélhető szinonimákként is értelmezhetőek. Kiefer Ferenc szintaktikai viszonylatokban a következőképp jellemzi a szinonímiát: „Két mondat akkor és csakis akkor azonos jelentésű (azaz szinonim), ha pontosan ugyanarra a tényállásra vonatkozik” (Kiefer 2000: 26). Pethő a következőképpen értelmezi a meghatározást: „A formális logika terminusaival élve: két mondat akkor és csakis akkor azonos jelentésű, ha a két mondatban megfogalmazott kijelentés ugyanolyan körülmények között igaz, vagyis azonosak az igazságfeltételei. Két szó, X és Y esetében ez azt jelenti, hogy X szót tartalmazó tetszés szerinti K kijelentés igazságfeltételei azonosak annak a K' kijelentésnek az igazságfeltételeivel, amelyet a K-ből úgy kapunk, hogy benne X szót Y-nal helyettesítjük. Kiefer példájával:

(1) a. Ez a férfi kalandor.

(1) b. Ez a férfi szerencsevadász.

A kalandor és a szerencsevadász szavak és ennek alapján az (1a) és az (1b) kijelentések viszonya megfelel a deskriptív szinonímia definíciójának” (Pethő 2002: 431). Mint ahogyan a nyelvészeti megközelítésekből is láthatjuk, a szinonímia meghatározása folyamatosan átalakul, árnyalatnyi finomításokkal pontosodik az elsődleges meghatározás.

A szöveg lineáris kohézióját vizsgálva Szikszainé Nagy Irma három típusát különbözteti meg a rokon értelmű szavaknak, amelyekkel kifejezhető az azonosítás. Ezek:

- szinonim szavak;
- szinonim kifejezések;
- kontextuális szinonimák (csak egy adott, konkrét szövegben lesz két szó egymás szinonimája); (Szikszainé 2006:189).

A szinonimák lexikográfiáját tekintve Trubelja¹ a rokon értelmű szavak három kategóriáját különbözteti meg:

- definíció kiegészítésére szolgáló szinonimák (pl. inverzibilis – visszafordíthatatlan, egyoldalú stb.);
- szinonimák mint a szemantikai leírás eszközei (pl. lezser – erőlködés nélkül, felületes stb.);
- utalásos szinonimák (pl. a csehizmus utal a bohémizmusra); (Trubelja 2002).

Riđanović azt állítja, hogy abszolút szinonimáról nem beszélhetünk. Ezért öt részleges szinonimát különböztet meg:

- ugyanaz a szó két dialektusa;
- egy szó ugyanazon jelentése, de eltérő stílusfunkcióval;
- egy szó különböző konnotációja;
- szavak, amelyek kiválasztását a kontextus dönti el;
- denotatív szavak, vagyis egy jelhordozó (pl.: szókapcsolat, kép) ismert hétköznapi,

¹ A horvát nyelvű eredeti szövegek saját fordításban (a későbbiekben is).

elsődleges jelentése. Ez utóbbi tipologizálás kanonizálja a dialektus fogalmát (pl. létra, lajtarja, taragja, tarágja). Ilyen értelmezésben viszont a nyelvjárási atlaszok szinonima-szótárként is értelmezhetők.

1.2. A rokon értelmű szavak fajtái

Szathmári István a rokon értelmű szavak két nagy csoportját különbözteti meg (Fábián–Szathmári–Terestyéni 1971: 135):

a) Értelmi szinonimák (Ezen belül is megkülönbözteti azokat a szinonimákat, amelyek fokozati eltérést mutatnak pl.: sétál, megy, siet, fut, rohan; ér, csermely, patak, folyó, folyam; illetve, amelyek bizonyos fogalmat más-más szemlélet alapján neveznek meg pl.: nő, asszony, feleség, hitves, anya, menyecske stb.)²

b) Érzelmi-hangulati szinonimák (Rendkívül gazdag tárházuk van. Lényegesebbnek tartja Szathmári, mint az értelmi szinonímiát. Cizelláltabb kifejezésekre alkalmas pl.: ház, házacská, házikó; viskó, vityilló, putri stb.)³ Érzelmi-hangulati szinonimákkal képesek vagyunk ünnepélyesebben, hétköznapiabban vagy akár tréfásan kifejezni magunkat. Ugyanakkor a rokon értelmű szólásokat is ide sorolhatjuk pl.: lóvá tesz, jön majd a kutyára dér, ráhúzza a vizes lepedőt stb.

Az érzelmi-hangulati kategóriába sorolhatóak pl. az apa-anya, eb-kutya párosítások is, hiszen ezek a szópárok korántsem azonosak. „Az ilyen szópárokat állandó kapcsolatokban, összetételekben illetve származékos alakokban csak elvéve cserélhetjük fel egymással. Pl. az öleb helyett nem mondhatunk ölkutyát, sem a honatya helyett hónapát. Börtöntöltelék van, de fegyháztöltelék nincs.” (Rónai–Kerekes 1974: 221)

Az érzelmi szinonimáknál említve ugyan, de már a stílushatásokat vizsgálva szólunk az eufemizmus és a kakofemizmus nyelvi eszközeiről. Eufemizálhatunk társadalmi konvenciók által tabunak számító kifejezéseket, vagy a babonás félelemből, szeméremből, illemből nem nevezzük nevén a dolgokat, hanem körülírjuk, megmagyarázzuk pl. az emésztéssel, szexualitással kapcsolatos lexémákat vagy akár frazeológiai egységeket. A kakofemimusz valamivel ritkábban használt lexéma-csoport; ide sorolhatóak a szitokszók, gúnyolódások, amelyek valamilyen érzelmi hatásra születnek. Ugyanakkor a rokon értelmű szavak körébe tartoznak a pleonazmusok is, a zavaros szófecsérlések is.

1.3. A szinonimák stílushatása

A szinonimák minden stílusrétegben megtalálhatóak: úgy a költői stílusban, mint a szépirodalmi nyelvben, a hivatali nyelvben, szlengben, argóban vagy a diáknyelvben. Egyedül a tudományos stílus igyekszik elkerülni a szinonimák használatát a terminus technicusokban, a minél pontosabb szakmai megnevezések szolgálatában, azonban egyes tudományterületekben nélkülözhetetlen használatuk.

A jogi szaknyelv mellőzi a szinonímiát, de a jogalkalmazás nyelvhasználata, ahol laikus és jogász szakember tárgyal, lehetővé teszi a könnyebb érthetőség kedvéért a rokon értelmű szavak használatát. Ez pontosan azt jelenti, hogy „a nyelvek közötti fordításban a forrásnyelvi elemeket célnyelvi megfelelőikkel cseréljük fel, úgy a jogi eljárás során is helyettesítjük a köznyelvi elemeket jogi szakkifejezésekkel.” (Dobos 2006: 31)

Szakterminológiáról beszélhetünk a könyvtárrendszer szinonima-megfeleltetési kapcsán is. Birta Andrea a szinonima-relációk eseteit említve világít rá erre a kérdéskörre:

² Nagyság- és intenzitásbeli fokozatok L.: Bencédy–Fábián–Rác–Vélcsov 1988:540.

³ Alá-, föl- és mellérendelés. L.: Bencédy–Fábián–Rác–Vélcsov 1988:540.

„Idegen szó és magyar megfelelője:

fogak U dentes

tüdő U pulmones

foghangok U dentális hangok

gégehang U laringális” (Birta 2009:11).

A szaknyelvi terminológia a köznyelvel szemben a tények objektív megjelenítésére törekszik. Czékman Orsolya a matematikai szinonímia lehetőségét vizsgálva megállapítja, hogy „a matematikai ekvivalenseket vizsgálva nem könnyű azt eldönteni, hogy egy adott megfelelő szinonima vagy definíció-e. Általában definíciónak a hosszabb meghatározásokat tekintjük, bár gyakran terminusként értelmezünk többszavas lexikai egységeket is, amelyekkel értelmezünk egy adott fogalmat.” (Czékman 2010) Ilyen értelmezésben szinonim terminusok a matematikában:

Matematikai terminusok	Szinonim terminusok
<i>szám négyzete</i>	<i>szám második hatványa</i>
<i>szám a másodikon</i>	<i>szám a négyzeten</i>
<i>szám köbe</i>	<i>szám harmadik hatványa</i>
<i>szám a harmadikon</i>	<i>szám a köbön</i>
<i>sorozat tart a határértékhez</i>	<i>sorozat konvergál a határértékhez</i>
<i>sorozat határértéke</i>	<i>sorozat limesze</i>
<i>háromszög súlypontja</i>	<i>a háromszög súlyvonalainak metszéspontja.</i>

Szakterminológiában jelentős a szinonimák ismerete a gyógyszerészetben is, pl. a gyógyfűvek különféle megnevezésében. Nagy segítséget nyújt pl. Ambrus Júlia (1993): Szinonima visszakereső szótára a gyógynövények és gyógyszeranyagok elnevezéseihöz.

1.4. A nyelvtechnológia eredményei a lexikográfiai szinonimiában

A kézírásos cédulázás még az 1970-es években is működött. Ma már számítógépes adatfeldolgozás nélkül nem tudjuk elképzelni ezt a hatalmas munkát. A számítógépes lexikográfia mediális forradalomként jelenik meg a szótárkészítésben. Ez valamelyest átértékeli a szinonímia fogalmát. Például egy portál működési tervében a szinonim lexémák ponttal jelölve kerülnek be a „majdnem szinonima” táblába. A keresőszó, amelyet huzamosabb ideig nem keresnek, ebbe a másodlagos szinonimatáblába kerül be. „Mivel az érdeklődő nem feltétlenül fog azokra a szavakra keresni közvetlenül, amelyeket címkéknek használunk, így egy ún. szinonima szótárt is elhelyezünk egy táblázatban. A szinonimaszótár mellett van egy ’majdnem szinonima’ tábla is. E tábla feladata a nem szótóvek szinonimához és címkéhez csatolása, illetve a szó pontértékkel való ellátása. Ebben a három táblában mozgatjuk a szavakat és ellátjuk őket egy ponttal.

Amennyiben egy szó elér egy pontértéket, átkerül az új táblába, majd esetleg a ’címké’ táblába. Amennyiben egy szóra sohasem keresnek, akkor átkerül a szinonimába, vagy esetleg a ’majdnem szinonima’ táblába.” – fejtik ki a szinonimák egy lehetséges használati rendszerben történő elhelyezését a szerzők (Herdon msk. 2009).

„A választékos fogalmazás támogatására a Morpho Logic kidolgozott egy toldalékoló szinonimaszótárt, a Helyette rendszert (Prószéky–Kis 1999). Ez három, nyelvi szempontból fontos funkciót valósít meg: felismeri a forrás-szóalak szótári tövét, megkeresi

a forrásszó jelentésköreit, és az azokhoz tartozó szinonimákat; majd visszírja a szövegbe a kiválasztott szinonima megfelelő alakját. A Helyette megjelenésekor gyakorlatilag az első és egy ideig az egyetlen olyan programrendszer volt a világon, ami ezen a módon működött.” (Prószték–Olaszy–Váradi 2006: 1042) Az említett nyelvhelyesség-ellenőrző program beépült a magyarországi irodai rendszerekbe, sőt a későbbiekben a romániai és a szlovákiai irodai rendszerek is erre a magyar technológiára dolgozták ki ellenőrző programjukat.

1.5. Rokon értelmű szavak a fordítástudományban

Sokkal összetettebbé válik a rokon értelmű lexémák körülírhatósága és kategorizálhatósága a fordítás esetében. A „tökéletes” megfeleltetés mindkét nyelv azonos szókincs-készletét feltételezi és a fordító mindkét nyelv hibátlan ismeretét, a nemzetek kultúrháttérének ismeretével. Amennyiben mindezeknek eleget is tenne a fordító, sok lexémának nincs célnyelvi párja, ilyenkor fogalmi vagy szerkezeti körülírással élhet, vagy tartalom kifejtését is elvégezheti szükség esetén.

A fordítástudomány részét képezik a hirdetések, reklámok, filmek, tv- és rádióműsorok fordítása is. A tartalom- és formaközpontú szövegek fordításai után egyre inkább előtérbe kerül a fordítástudományban a médiafordítás mint kutatási téma.

Kommunikációs szempontból fontos a tömegesség és nemzetközivé válás következménye: a befogadókhoz egyre kevesebb eredeti szöveg és egyre több fordítás jut el. A megközelítés már nem lehet ily módon statikus (mint a fordítástudományban volt), hanem dinamikussá kell válnia. A fordítóknak nemcsak a két nyelv tökéletes ismeretével kell rendelkezniük, hanem a két kultúra közvetítői is kell, hogy legyenek, bizonyítottan. A reklám-megrendelők igényei egyre finomabbak, összetettebbek.

Az üzenet átvitelének stratégiái:

- Teljes átvitel = kép + hang + szöveg; (ezek = verbális és nem verbális komponensek) változtatás (fordítás) nélkül kerülnek a forrásnyelvi szövegek környezetből a célnyelvi változatba.
- Részleges átvitel = kép + hang = változatlan; a szöveget fordítják a célnyelvre (a szlogenek néha forrásnyelven maradnak). Fordítás típusai:

- szó szintű fordítás,

- jelentés szintű fordítás,

- idiomatikus fordítás.

- Részleges helyettesítés = kép + hang is módosul, változik. A fordítást az idiomatikus fordítás váltja fel.

A szinonímia értelmezésénél a fordításban a „tendency to avoid repetitions”, azaz az ismétlések elkerülése lesz lényegessé (Baker Mona). Ismétlésnél a fordítók vagy kihagyják az ismétléseket, vagy szinonimákkal váltják fel azokat.

1.6. Összefoglalás

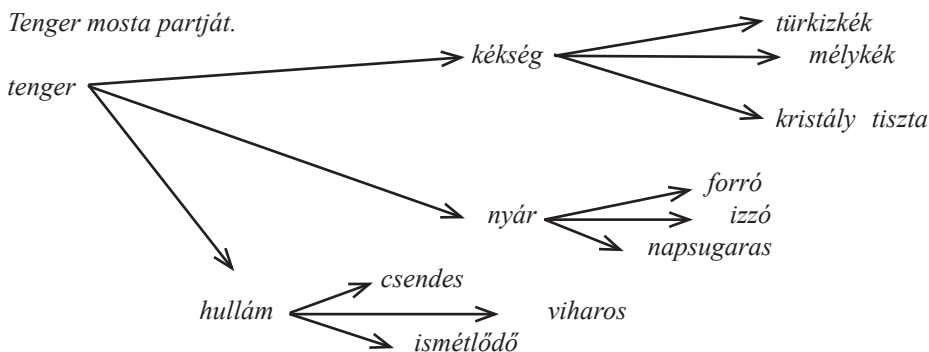
A jelentős számú teoretikus megközelítés mindegyike körüljárja a szinonímia kérdésköreit, különböző szempontok hangsúlyozásával. Arra a kérdésre, hogy hol a szinonim lexémák határa a szókincs stílusrétegeiben, egyértelműen azt válaszolhatjuk, hogy minden stílusréteg szavait, frázisait magába foglalja; beleértve a szaknyelvi szinonimiát is. Tulajdonképpen az egész szókincset felfoghatjuk egy szinonima-láncolatnak. Viszont egy elmélet sincs következetesen jelen a szótárkészítésben.

A fordítástudományban a nehézséget az jelenti, hogy más-más nyelveknek különböző a szókincsállománya, ezért a körülírás, tartalmi magyarázat lép gyakran szinonima-funkcióba.

Az is megállapítható, hogy míg az első értelmezések a szavak relációiban születtek a szinonímia terén (rokon értelmű *szavakról* beszélünk!), ez ma már bővült a frazeológiával, sőt a szöveg lineáris kohéziójának összefüggésrendszerében is kutatás tárgyává lépett elő.

1.7. A szinonimák relativitása

Beszélhetünk a szinonimák „relativitásáról” is, hiszen annak eldöntése, hogy mi szinonim, a jelentésmezők kitágításától is függ. A szövegkohéziós szinonímia kifejtésére egy egyszerű példamondatot vettem alapul (ezt a feladatot fogalmazásírás előtt javasolt elvégezni, hogy minél változatosabban tudjunk körülírni egy fogalmat). Jelen esetben pl. tenger jelzői: *türkizkék, mélykék, kristálytisza, forró, izzó, napsugaras, csendes, viharos, ismétlődő stb.*

A példamondatban a tenger szó behelyettesíthető:

Csendesség mosta partját. (—> *A tenger csendesen mosta partját; A tenger csendje mosta partját. Csendes tenger mosta partját.*)

Kékség mosta partját. (—> *A tenger kékje mosta partját; A tenger kékségével mosta partját. Türkizkék tenger mosta partját.*)

Izzás mosta partját. (—> *A tenger a napsugár izzásával mosta partját.*)

Vihar mosta partját. (—> *A tenger viharosan mosta partját; Viharos tenger mosta partját.*)

Miután behelyettesítettük a főnévi szerepű tenger szót a *-ság/-ség, -ás/és* toldalékkal képzett fővevekkel, láthatjuk, hogy a tenger szó szinonimájává lett a *csendesség, kékség, izzás*, tehát főnévi szerepben; ugyanakkor a mondat jelentésmezejében a tenger szó jelzőjeként vagy határozói minősítésben szerepelnek ezek a szinonimaként is értelmet nyert lexémák. Ez csupán az elméletek egy lehetséges továbbgondolása a szinonimák relativitását igazolva.

DEFINING, DIVIDING, APPROACHING SYNONYM

Summary:

Contemporary lexicology analyzes synonyms on the level of parole and langue, however the Saussure language view categorizes inclusively into langue. The meaning definition of synonym has also undergone changes. The present article discusses these changes through the interpretation of Vilmos Tolnai, István Szathmári, Gábor O. Nagy, Ferenc Kiefer, Mithad Riđanović, József Pethő, Irma Szikszainé Nagy and Kristijan Trubelja, by focusing on the style layers of synonym, as well as the success achieved in language technology and science of translation. The “relativity of synonyms” is proved by the textological experiment.

Keywords: synonym, layers of style, language technology, science of translation.

1.7. Irodalom:

Bencédy József (1988): Azonos alakú és rokon értelmű szavak. In: Bencédy–Fábián–Rácz–Velcsöv: A mai magyar nyelv. Budapest: Tankönyvkiadó. 538–544.

Birta Andrea (2009): Általános fonetika és magyar hangtan. Tezaurusz = <http://ganyemedes.lib.unideb.hu:8080/dea/bitstream/2437/90869/1/SZAKDOLGOZAT%20Birta%20Andre.pdf>

Czékmán Orsolya (2010): Vizsgálatok a magyar matematikai terminológia tárgykörében. Doktori (PhD) értekezése. = http://konyvtar.uni-pannon.hu/doktori/2010/Czekman_Orsolya_dissertation.pdf

Dobos Csilla: A szinonímia előfordulásának lehetőségei a jogi nyelvhasználatban = http://www.matarka.hu/koz/ISSN_1219-534X/tomus_11_fas_1_2006/ISSN_1219-534X_tomus_11_fas_1_2006_029-046.pdf

Edmonds, Philip–Hirst, Graeme (2002): Near-Synonymy and Lexical Choice. = <http://www.mitpressjournals.org/doi/pdf/10.1162/089120102760173625>

Fábián–Szathmári–Terestyéni (1971): A magyar stilisztika vázlata. Budapest: Tankönyvkiadó.

Gecső Tamás–Spannraft Marcellina szerk. (1988): A szinonímiaról. Segédkönyvek a nyelvészet tanulmányozásához I. Az ELTE BTK Általános és Alkalmazott Nyelvészeti Tanszéke által 1997 októberében rendezett tudományos konferencia előadásainak tanulmánykötete. Budapest: Tinta Könyvkiadó.

Herdon Miklós–Kaderják Gyula–Simon András (2009): Ügyfélkapcsolat menedzsment rendszerek nyílt forráskódú szoftverekkel. = <http://odin.agr.unideb.hu/su2009/SU2009-Proceedings.pdf#page=206>

Jettmarova, Zuzana: Az alapszabvány változása a reklámok fordításában. Modern Nyelvoktatás. 1997. III/3. 46 – 55.

Kálmán László–Trón Viktor (2007): Bevezetés a nyelvtudományba. Budapest: Tinta Kiadó.

- Kiefer Ferenc (2000): Jelentéselmélet. Budapest: Corvina.
- Klaudy Kinga (2005): Párhuzamos korpuszok felhasználása a fordításkutatásban. In: Nyelvészetről változatosan. Dunaszerdahely: Gramma Nyelvi Iroda. 153–185.
- O. Nagy Gábor (1977): A lexémák funkciója és a rokonértelműség. In: A mai magyar nyelv. Szerk.: Keszler Borbála. Budapest: Tankönyvkiadó. 173–185.
- Pethő József (2002): A halmozás alakzatának néhány elméleti kérdése. Magyar Nyelvőr 126, 4. 417–436.
- Prószéky Gábor–Kis Balázs (1999): Számítógéppel emberi nyelven. Természetes nyelvi feladatok megoldása számítógéppel. Bicske: SZAK Kiadó.
- Prószéky–Olaszy–Váradi (2006): Nyelvtechnológia. In: Magyar nyelv. Szerk. Kiefer Ferenc. Budapest: Akadémiai Kiadó. 1038–1072.
- Riđanović, Midhat (1985): Jezik i njegova struktura. Savremeno lingvističko osvjetljenje. Prvo izdanje. Sarajevo: Svjetlost.
- Rónai Béla–Kerekes László (1974): A rokon értelmű szavak. In: Nyelvművelés és beszédtechnika. Budapest: Tankönyvkiadó. 219–223.
- Saussure, de Ferdinand (1986): Bevezetés az általános nyelvészetbe. In: Szöveggyűjtemény az általános nyelvészet tanulmányozásához. Szerk.: Telegdi Zsigmond. Budapest: Tankönyvkiadó. 117–160.
- Szikszainé Nagy Irma (2006): Rokon értelmű szó. In: Leíró magyar szövegten. Budapest: Osiris. 189.
- Tošović, Branko (1995): Stilistika glagola. Stilistik der Verben. Wuppertal: Lindenblatt.
- Trubelja, Kristian (2002): Sinonimija. Sprachwissenschaftliches Seminar: Lexikologie des /B/K/S. Graz. = K <http://www-gewi.uni-graz.at/gralis/Educarium/2002-2003/Docs/Trubelja.pdf/>

